

The learning result of visual art subject for grade 2 students by lesson study and open approach

Chitipat Prasertsang¹, and Siripong Piasiri²

Received	Reviewed	Revised	Accepted
19/08/2564	23/09/2564	24/09/2564	29/09/2564

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the results of learning management visual arts course of grade 2 students using classroom education 2) To study the satisfaction of grade 2 students using classroom education and open learning management. research model Qualitative Research using classroom education and open learning management The target group of Prathomsuksa 2 students at Nong Kung Wittayakarn School, Muang District, Khon Kaen Province Khon Kaen Primary Educational Service Area Office, Region 1, 2nd semester, Academic Year 2020, consisted of 7 students by using a specific method. research tools learning management plan The visual arts course consisted of 4 plans. The instrument used to collect data was the satisfaction assessment form of learners towards the learning management of visual arts courses of primary grade 2 students using classroom education. and open learning management The data were analyzed using mean, percentage and standard deviation. The results showed that

1) The result of learning management in visual arts course of students in grade 2 by studying classes and open methods It was found that by using classroom and open learning approaches, students can gain a better understanding of the visual arts creation and the sequential explanation of their work in order to achieve Understanding in class and enabling students to apply their knowledge to develop appropriately and creatively in current problem situations. This can enable teachers to learn about the behavior and creative processes of students in solving problems, as well as being used as a guideline for developing learning activities in the future as well.

¹ Khon Kaen University, E-mail : chitipatt@kkumail.com

² Khon Kaen University, E-mail : sirbea@kku.ac.th

2) Assessment results of satisfaction with learning management in visual arts course of grade 2 students by studying the classroom and the open method. Most of the students had a very good level of satisfaction ($\bar{X} = 4.81$, S.D.=0.170).

Keyword : Lesson Study and Open Approach; Visual Art Subject

ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การศึกษาชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้แบบเปิด

ชิตพัทธ์ ประเสริฐสังข์³ และศิริพงษ์ เพี้ยศิริ⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ รายวิชาทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การศึกษาชั้นเรียน และการจัดการเรียนรู้แบบเปิด 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การศึกษาชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้แบบเปิด รูปแบบการวิจัย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การศึกษาชั้นเรียน และการจัดการเรียนรู้แบบเปิด กลุ่มเป้าหมายนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองกุงวิทยาการ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาทัศนศิลป์ จำนวน 4 แผน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การศึกษาชั้นเรียน และการจัดการเรียนรู้แบบเปิด ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด พบว่าการใช้วิธีการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเปิดนั้นสามารถทำให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์และการอธิบายผลงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้เกิดความเข้าใจรวมในชั้นเรียนและทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาเพื่อปรับใช้ในสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถทำให้ครูผู้สอนได้เรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมไปถึงการนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในโอกาสต่อไป

³ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, E-mail : chitipatt@kkumail.com

⁴ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, E-mail : chitipatt@kkumail.com

2) ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิดพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.81$, S.D.=0.170)

คำสำคัญ : การศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด; รายวิชาทัศนศิลป์

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่ใช้เวลาส่งสมานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจมีมากขึ้น สังคมโลกนั้นมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นอย่างไร้พรมแดนนับว่าเป็นจังหวะเวลาที่ท้าทายอย่างมากที่ประเทศไทยต้องปรับตัวขนานใหญ่ โดยจะต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมให้เป็นปัจจัยหลัก ในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้านท่ามกลางการแข่งขันในโลกที่รุนแรงขึ้นมากแต่ประเทศไทยมีข้อจำกัดหลายด้าน อาทิคุณภาพคนไทยยังต่ำแรงงานส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ สังคมขาดคุณภาพและมีความเหลื่อมล้ำสูงที่เป็นอุปสรรคต่อการยกระดับศักยภาพการพัฒนา ทั้งนี้การพัฒนาค้นในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จาก การยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ในการพัฒนาคนตามหลักสูตรหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ได้มีการพัฒนามาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โดยมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดโดยเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้จึงจะยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนากายทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรมผู้สอนต้องคัดสรรกระบวนการเรียนรู้การออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีมาตรฐานการเรียนรู้ (Ministry of Education, 2008)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ (Ministry of Education, 2008) ทั้งนี้งานศิลปะเป็นผลผลิตจากการที่มนุษย์สั่งสมประสบการณ์และถ้าหากเราต้องการเข้าใจธรรมชาติที่แท้จริงของศิลปะก็ต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างผลงานศิลปะกับสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ทั้งสองสิ่งนี้แยกกันพิจารณาไม่ได้ (Dewey, 1963)

ความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นกระบวนการคิดที่มีความสำคัญต่อเด็ก ทำให้เด็กสามารถสร้างความคิด สร้างจินตนาการ คือพลังความคิดที่เด็ก ๆ ทุกคนมีมาแต่กำเนิด หากได้รับการกระตุ้นการพัฒนาพลังแห่งการสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ดังนั้นการฝึกนักเรียนให้ได้คิดอย่างสร้างสรรค์ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นคุณภาพในตัวของนักเรียนให้มั่นใจในตนเองและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นคนที่มีความเป็นของตนเองมีความเป้าหมาย มีความคิดอิสระ ไม่ขึ้นต่อกลุ่ม สามารถคิด ประดิษฐ์หรือดัดแปลงสิ่งของที่มีอยู่เดิมให้เกิดเอกลักษณ์ใหม่ที่ไม่เหมือนใคร (Munkham, S., 2004) และเป็นสิ่งที่มีคุณค่า เพราะการคิดช่วยให้คนได้มองเห็นภาพปัญหาต่าง ๆ ในอนาคตซึ่งจะช่วยให้ปัจเจกได้คิดหาแนวทางในการหลีกเลี่ยงหรือป้องกันได้และการคิดช่วยขยายความหมายของสิ่งต่าง ๆ ใน รอบตัวได้ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการคิดคือ คนจะมีการปฏิบัติหรือการกระทำตามที่เขาคิดถึงแม้ว่ามันจะถูกหรือผิดก็ตาม เนื่องจากการคิดมีพลังอำนาจ จึงต้องการการควบคุมโดยได้แนะนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการช่วยรักษาความคิดให้เป็นไปอย่างถูกต้อง โดยมีการควบคุมเงื่อนไขภายใต้การสังเกต และการสรุปความคิดตามสิ่งที่เกิดขึ้นและได้มีการทบทวนแนวคิดซึ่งก่อให้เกิดความสมบูรณ์ของกระบวนการคิดนั้น (Dewey, 1963)

การศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) เป็นการศึกษาวิจัยบทเรียน หรือการวิจัยแผนการสอนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน เป็นการศึกษาเพื่อหาคำตอบอย่างหลากหลายจากแนวคิดของผู้เรียนที่มีระบบระเบียบวิธีการ การสังเกต การวิเคราะห์ และการทบทวนแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มครูผู้สอนและในส่วนของวิธีการแบบเปิด (Open Approach) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาปลายเปิด (Open-ended problems) ซึ่งมีแนวคิดสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ การเปิดใจของนักเรียน การเปิดและชนิดของปัญหาปลายเปิดและเป็นแนวทางในการพัฒนาปัญหาแบบเปิด สถานการณ์ A คือสถานการณ์ปัญหาที่ครูครูกำหนดให้นักเรียน สถานการณ์ B คือ เมื่อนักเรียนเผชิญกับปัญหาของตนเอง นักเรียนต้องสืบเสาะพยายามหาแนวทาง แก้ปัญหาที่ครูกำหนดให้ สถานการณ์ C คือ สถานการณ์ที่ครูให้นักเรียนพยายามแก้ปัญหาใหม่ที่ก้าวหน้ากว่าเดิม (Nodah, 1983 อ้างถึงใน Inprasit, M., 2003) เป็นปัญหาคณิตที่มีคำตอบหรือมีแนวทางในการแก้ปัญหาได้หลากหลาย การ

พิจารณาคำตอบของปัญหาปลายเปิด ไม่ใช่ตัดสินเฉพาะความถูกต้องของคำตอบ หรือโดยคนส่วนมากว่าถูกหรือผิด แต่มีการพิจารณาถึงเหตุผลว่ามีความสมเหตุสมผลมากน้อยเพียงใด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการให้ปัญหาปลายเปิดจึงเป็นกิจกรรมหนึ่ง ที่สามารถตอบสนองความคิดที่หลากหลายของนักเรียนได้ เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ปัญหาปลายเปิดสามารถจัดกิจกรรมที่เป็นการบูรณาการเนื้อหาที่หลากหลายเรื่องเข้าไว้ในกิจกรรมเดียวกันได้ ซึ่งเป็นการจัดสรรเนื้อหาโดยการเน้นกิจกรรมให้สอดคล้องกับเวลาที่มี นอกจากนี้สื่อการเรียนรู้ที่จะใช้จะเป็นลักษณะของการดึงเอากระบวนการคิดของนักเรียนออกมาทำให้สามารถศึกษากระบวนการคิดของนักเรียนแต่ละคน และยังสามารถส่งเสริมให้มีการพัฒนาการเรียนรู้ให้เหตุผลของนักเรียนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย (Puttachak, K., 2010)

การดำเนินการตามขั้นตอนการศึกษาชั้นเรียนนั้นเป็นกิจกรรมการเรียนรู้จากที่เป็นความจริง (Authentic Activity) เพื่อให้ครูได้ไปปฏิบัติในชั้นเรียนอย่างเหมาะสม ซึ่งรวมถึงในส่วนของการร่วมอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาและวิธีการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเกี่ยวกับการมุ่งศึกษาและปรับปรุงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนเพื่อหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนแล้วนำเสนอความเป็นจริงในชั้นเรียนนั้นเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาได้อย่างตรงตามเป้าหมาย ซึ่งการจะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุดนั้นสามารถเริ่มต้นด้วยการใช้แนวทางการสอนที่เรียกว่า วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เพราะการใช้วิธีการแบบเปิดจะเป็นการเปิดใจครูผู้สอนให้ยอมรับฟังในสิ่งที่นักเรียนคิด (Inprasit, M., 2003)

จากข้อมูลที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะการศึกษาวิธีคิดในการสร้างสรรค์งานศิลปะ วิชาทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การศึกษาชั้นเรียน และการจัดการเรียนรู้แบบเปิด เพื่อศึกษาวิธีคิดของผู้เรียน ทักษะกระบวนการคิด และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนศิลปะอย่างมีความสุขตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ รายวิชาทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การศึกษาชั้นเรียน และการจัดการเรียนรู้แบบเปิด

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การศึกษาชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้แบบเปิด

ขอบเขตการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

รูปแบบของการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ การศึกษาชั้นเรียน และการจัดการเรียนรู้แบบเปิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้วิธีการ ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองกุงวิทยา การ อำเภอมือ จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 7 คน

3.1.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการศึกษาชั้นเรียน และการจัดการ เรียนรู้แบบเปิด

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลการจัดการเรียนรู้ รายวิชาทัศนศิลป์

2) ความพึงพอใจ

ระเบียบวิธีวิจัย

1.รูปแบบของการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)ในการเรียน วิชาทัศนศิลป์ ซึ่งเป็นกระบวนการบรรยายเชิงวิเคราะห์ (Analytic description) โดยเป็นการคิด วิเคราะห์จากการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาชั้นเรียน และการจัดการเรียนรู้แบบเปิดของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากกำหนดการสอนทั้งหมด 4 แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ขั้นที่ 1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นที่ 2 การสังเกตการสอนร่วมกัน ขั้นที่ 3 การสะท้อนผลบทเรียนหลังการสอนร่วมกันและการจัดการเรียนรู้ แบบเปิด (Open Approach) ขั้นที่ 1 การนำเสนอสถานการณ์ปัญหาปลายเปิดขั้นที่ 2 การเรียนรู้ด้วย ตนเองของนักเรียนขั้นที่ 3 การอภิปรายเปรียบเทียบร่วมกันทั้งชั้นเรียนและขั้นที่ 4 การสรุปโดย เชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียน Inprasit, M. (2003)

2.เครื่องมือที่ใช้แผนบูรณาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และการจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach)

ภาพที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และการจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach)

ตารางที่ 1 แผนการจัดการจัดการเรียนรู้ : มาสร้างสัตัวกันเถอะ

ชื่อแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ : มาสร้างสัตัวกันเถอะ		
วิชาศิลปะ (ทัศนศิลป์)	วิชาคณิตศาสตร์	วิชาภาษาไทย
- ระบุทัศนธาตุที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ โดยเน้นเรื่องเส้น สี รูปร่าง และรูปทรง - สร้างงานทัศนศิลป์ต่างๆโดยใช้ทัศนธาตุที่เน้นเส้น รูปร่าง - สร้างงานภาพปะติดโดยการตัดหรือฉีกกระดาษ	- ความสัมพันธ์ของรูป 2 มิติและ 3 มิติ - การเรียนรู้เรื่องรูปร่าง รูปทรง เพื่อให้เข้าใจความแตกต่างของมิติ - การเลือกใช้เครื่องมือในการสร้างมิติที่แตกต่างกัน	- นักเรียนสามารถถ่ายทอดเรื่องราวเชื่อมโยงกับผลงานของตนเองได้

ภาพที่ 2 การออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวงจรการศึกษาชั้นเรียน

การออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวงจรการศึกษาชั้นเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 3 ขั้นตอน

คือ (1) การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaboratively Design Research Lesson : Plan) (2)การสังเกตการสอนร่วมกัน (Collaboratively Observing Research Lesson : (Do) (3)การสะท้อนผลบทเรียนหลังการสอนร่วมกัน (Collaboratively Reflection Research Lesson : See) และจะแบ่งออกเป็นวงจรย่อยของการศึกษาชั้นเรียน ซึ่งแต่ละวงจรการศึกษาชั้นเรียนจะถูกร้อยเรียงร่วมกันอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังผนวกเข้ากับวิธีการแบบเปิด ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ (การนำเสนอสถานการณ์ปัญหาปลายเปิด (Posing open-ended problem) (2) การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน (Student's self-learning) (3) การอภิปรายเปรียบเทียบร่วมกันทั้งชั้นเรียน (Whole class discussion) (4) การสรุปโดยเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียน (Summarize through connecting students' mathematical Ideas emerge in the classroom)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ดังนี้

4.1 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด

ผลการวิจัย พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจากกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทั้ง 4 แผนการจัดการเรียนรู้ และเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือทำด้วยตนเอง ซึ่งเกิดจากความสนใจความต้องการของนักเรียน

จากแผนการจัดการเรียนรู้วงจรที่ 1 พบว่า ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนนั้นนักเรียนมีความสนใจเป็น แต่นักเรียนก็สามารถทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ในขณะที่ทำกิจกรรมนักเรียนมีสมาธิในการสร้างสรรค์ผลงานนักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการพูดระหว่างทำงาน ในขั้นตอนการสรุปบทเรียนนักเรียนมีการใช้ความคิดจากประสบการณ์เดิมเป็นส่วนมาก คือ สร้างสรรค์รูปภาพเป็นภาพเรื่องราวต่าง

ๆ เช่น การจินตนาการต่อยอดเรื่องราวจากในการ์ตูน เหตุการณ์การใช้ชีวิตประจำวัน เป็นต้น ในวิธีการแบบเปิดของวิธีการเข้าสู่ปัญหาหนึ่ง ถือเป็นแง่มุมที่สำคัญของวิธีการแบบเปิดลักษณะของชั้นเรียนที่ใช้วิธีการแบบเปิด คือ มีการอภิปรายเกี่ยวกับแนวคิดและแง่คิดที่หลากหลาย ของนักเรียนและการพัฒนาแนวคิดและแง่คิดที่หลากหลายผ่านประสบการณ์เพื่อให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ในรูปแบบของตนเองให้ได้มากที่สุด ซึ่งเมื่อได้คำอธิบายผลงานและร่วมอภิปรายผลงานทั้งชั้นเรียนแล้วจึงทำให้ชั้นเรียนนี้บรรลุเป้าหมาย และสิ่งที่ควรปรับปรุงในคาบเรียนต่อไปคือ ครูควรลดคำพูดหรือคำอธิบายลดลงกว่านี้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้สมาธิในการสร้างสรรค์ผลงานและเผชิญสถานการณ์ในการแก้ไขปัญหาของตนเองก่อน แล้วจึงร่วมอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นในขั้นตอนสุดท้าย และนำนักเรียนในส่วนของการคำสั่งควรใช้น้ำเสียงที่มีน้ำหนักดังขึ้นและชัดเจนมากกว่านี้ สื่อแม่เหล็กที่ใช้ติดผลงานควรมีขนาดเล็กลง และใช้ติดด้านหลังผลงานของนักเรียน ในส่วนช่วงการอภิปรายผลควรแสดงให้เห็นถึงที่มาของรูปร่างว่าเกิดจากการทับของรูปทรงใดเพื่อให้ได้รายละเอียดของการได้มาซึ่งภาพนั้น ๆ อีกทั้งในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ครูจำเป็นต้องนำสื่อเสริมที่เป็นรูปร่าง สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม มาอธิบายเพิ่มเติมเพื่อชี้ให้เห็นว่าในชีวิตจริง รูปร่างเหล่านี้ประกอบอยู่ในอะไรได้บ้าง อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเหมาะสมกับวัยของนักเรียนเพราะขนาดของวัสดุอุปกรณ์นั้นจะต้องสัมพันธ์กับขนาดของผลงานนักเรียนด้วย อีกทั้งอุปกรณ์ที่นำมาให้ทดลองไปบนกระดานนั้นสามารถหาได้จำนวนที่มุ่มและสร้างสรรค์เป็นรูปต่าง ๆ ได้ก็รูป ควรมีการสรุปเพื่อให้เกิดความชัดเจนในขั้นตอนของการสรุปผลการจัดการเรียนรู้ในคาบนั้น ๆ เพราะในชีวิตจริงนั้นสิ่งที่จับต้องได้ทุกอย่างเป็น 3 มิติทั้งหมด ครูผู้สอนควรเดินเพื่อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนให้รอบชั้นเรียน

จากแผนการจัดการเรียนรู้วงจรที่ 2 พบว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในคาบนี้ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนคำสั่งโดยไม่สอดคล้องเหมือนกับคำสั่งที่ทีมการศึกษาชั้นเรียนได้ร่วมกันวางแผนไว้ ทำให้ในขั้นตอนการนำเสนอปัญหาปลายเปิดนั้นไม่สามารถสรุปคำตอบที่นักเรียนตอบได้หลากหลายนัก และทำให้นักเรียนใช้เวลาค่อนข้างนานจนเกิดไปในการตอบคำถาม อีกทั้งทำให้นักเรียนเกิดความสับสนในคำสั่งทำให้ครูต้องคอยพูดอธิบายเพื่อย้ำคำสั่งอยู่เสมอ ทั้งนี้จึงสอดคล้องกับที่ Sawada (1997) ได้กล่าวว่า “ มันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับวิธีการนี้เพื่อจัดการการเรียนรู้รายบุคคลไปสู่การเรียนรู้เป็นกลุ่ม ” และในส่วนขั้นตอนต่อไปนักเรียนก็สามารถทำกิจกรรมเป็นอย่างดีและในขณะที่ทำกิจกรรมนักเรียนมีสมาธิในการสร้างสรรค์ผลงาน ในส่วนการสรุปบทเรียน นักเรียนทุกคนสามารถอธิบายแนวคิดที่ตนเองสร้างสรรค์ขึ้น และมีการอภิปรายงานกันทุกคน ส่งผลให้สังเกตได้ว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ในรูปแบบของตนเอง ซึ่งเมื่อได้คำอธิบายผลงานและร่วมอภิปรายผลงานทั้งชั้นเรียนแล้วจึงทำให้ชั้นเรียนนี้บรรลุเป้าหมาย และสิ่งที่ควรปรับปรุงในคาบเรียนต่อไปคือ การย้ำคำสั่งสำหรับนักเรียนเพราะนักเรียนอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จึงมีความจำเป็นที่จะต้องย้ำหรือทวนคำสั่งเพราะบางคำที่ใช้ออกแบบคำสั่ง

นั้นยากเกินไปสำหรับเด็กนักเรียน ในเรื่องของจำนวนชิ้นส่วนที่ผู้เรียนได้จากการทาบนั้นจำเป็นต้องใช้หมดทุกชิ้นหรือไม่ ในส่วนของคำที่ใช้ควรใช้คำที่ที่การศึกษาชั้นเรียนนั้นร่วมกันสร้างมา ไม่ควรใช้คำที่คิดขึ้นมาใหม่ขณะที่สอนเพราะอาจจะทำให้นักเรียนเกิดความสับสนต่อการสร้างสรรค์ผลงาน ครูควรลดทำพุดหรือคำอธิบายลดลงกว่านี้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้สมาธิในการสร้างสรรค์ผลงานและเผชิญสถานการณ์ในการแก้ไขปัญหาของตนเองก่อน แล้วจึงร่วมอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นในขั้นตอนสุดท้าย อีกทั้งในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ครูผู้สอนควรเดินเพื่อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนให้รอบชั้นเรียน

จากแผนการจัดการเรียนรู้จริงที่ 3 พบว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในคาบนี้ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนคำสั่งโดยไม่สอดคล้องเหมือนกับคำสั่งที่ที่การศึกษาชั้นเรียนได้ร่วมกันวางแผนไว้ ทำให้ในขั้นตอนการนำเสนอปัญหาปลายเปิดนั้นไม่สามารถสรุปคำตอบที่นักเรียนตอบได้หลากหลายนัก และทำให้นักเรียนใช้เวลาค่อนข้างนานจนเกินไปในการตอบคำถาม อีกทั้งทำให้นักเรียนเกิดความสับสนในคำสั่งทำให้ครูต้องคอยพุดอธิบายเพื่อย้ำคำสั่งอยู่เสมอ ทั้งนี้จึงสอดคล้องกับที่ Sawada (1997) ได้กล่าวว่า “ มันเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับวิธีการนี้เพื่อจัดการการเรียนรู้รายบุคคลไปสู่การเรียนรู้เป็นกลุ่ม ” และในส่วนขั้นตอนต่อไปนักเรียนก็สามารถทำกิจกรรมเป็นอย่างดีและในขณะที่ทำกิจกรรมนักเรียนมีสมาธิในการสร้างสรรค์ผลงาน ในส่วนการสรุปบทเรียน นักเรียนทุกคนสามารถอธิบายแนวคิดที่ตนเองสร้างสรรค์ขึ้น และมีการอภิปรายงานกันทุกคน ส่งผลให้สังเกตได้ว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ในรูปแบบของ ซึ่งเมื่อได้คำอธิบายผลงานและร่วมอภิปรายผลงานทั้งชั้นเรียนแล้วจึงทำให้ชั้นเรียนนี้บรรลุเป้าหมาย และสิ่งที่ควรปรับปรุงในคาบเรียนต่อไปคือ ครูควรลดทำพุดหรือคำอธิบายลดลงกว่านี้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้สมาธิในการสร้างสรรค์ผลงานและเผชิญสถานการณ์ในการแก้ไขปัญหาของตนเองก่อน แล้วจึงร่วมอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นในขั้นตอนสุดท้าย โดยชั้นเรียนนี้รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ ได้ร่วมสะท้อนผลว่า การทำความเข้าใจทางคณิตศาสตร์เรื่อง 2 มิติและ 3 มิติ แบบเดิมนั้นเป็นเรื่องที่ทำความเข้าใจแบบจับต้องไม่ได้ แต่เมื่อที่การศึกษาชั้นเรียนได้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ชุดนี้ขึ้นมานั้นทำให้เกิดความแตกต่างหลากหลายทางความคิดต่อเรื่อง 2 มิติและ 3 มิติ อีกทั้งนักเรียนยังสามารถสัมผัสผ่านผลงานที่ตนเองสร้างสรรค์ซึ่งในจุดนี้จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจทั้งในส่วนของตัวเขาเองและสามารถเกิดความเข้าใจร่วมกับเพื่อนได้

ซึ่งสอดคล้องกับ Naen-Udon, S. (2007) ได้กล่าวถึงการ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอนชัดเจน และสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้สูงขึ้น อีกทั้งบริบทและวัฒนธรรมของโรงเรียนมีการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ แสดงออกซึ่งความสามารถในการคิด สร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกวีดิทัศน์

และบันทึกเสียงพูดคุย ของนักเรียนด้วยวิธีการแบบเปิดที่เรียนว่า โปรโตคอล ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการคิดอย่าง สร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด (Guilford, 1967)

ในการร่วมมือกันแสดงความคิดเห็นจากสถานการณ์ที่ 4 เรื่อง หลังจากที่นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ โดยมีการสนทนาแลกเปลี่ยน แนวความคิดซึ่งกันและกันจนสามารถร่วมกันสรุปความคิดที่เป็นเอกภาพได้สำเร็จ ผลปรากฏว่า นักเรียนมีพฤติกรรมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในทุกขั้นตอนตามกรอบแนวคิดทฤษฎีของ กิลฟอร์ด ได้แก่ 1) คิดอย่างคล่องแคล่ว โดยนักเรียนมีความคิดคล่องแคล่ว ความคล่องแคล่วทางการ แสดงออก และความคล่องแคล่วในการคิด ซึ่งเป็นความสามารถที่จะคิดสิ่งที่ต้องการให้ได้ในเวลาที่กำหนด โดยคิดหลายๆ วิธี และเลือกวิธีที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด 2) คิดอย่างยืดหยุ่น โดยนักเรียน สามารถคิดหาอธิบายและสร้างสรรค์ผลงานได้หลายประเภท หลายทิศทาง ซึ่งเป็นความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที เป็น ความสามารถที่จะพยายามคิดได้หลายอย่างโดยอิสระ และความคิดยืดหยุ่นทางด้านการดัดแปลง เป็นความสามารถที่นักเรียนคิดได้หลากหลายและสามารถดัดแปลงสิ่งหนึ่งไปเป็นหลายสิ่งได้ เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย ด้วยวิธีที่ไม่ซ้ำแบบกัน และ 3) ความคิดริเริ่ม เป็น ความคิดแปลกใหม่ที่แตกต่างไปจากการคิดธรรมดาหรือความคิดที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่น นักเรียนสามารถคิดได้อย่างหลากหลายแตกต่างกันไปและวิธีการนำไปจัดประสบการณ์ทางศิลปะให้แก่ผู้เรียน

โดยมีวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเปิด Inprasit, M. (2003) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1) การนำเสนอปัญหาปลายเปิด (Posting Open-ended problems) 2) การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน (Student self learning) 3) การอภิปรายและการเปรียบเทียบร่วมกันทั้งชั้นเรียน (Whole class discussion and comparison) และ 4) การสรุปโดยการเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน (Summarization through connecting student mathematical ideas emerged in the classroom) โดยทั้ง 4 ขั้นตอนนี้ถูกบูรณาการเข้าไปในกระบวนการของการศึกษาชั้นเรียน

วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ถือเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่มีหลักคือที่แนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างหลากหลาย และเปิดกว้างสำหรับคำตอบของปัญหา โดยลักษณะดังกล่าวของวิธีการแบบเปิดจะช่วยให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดอย่างเต็มที่ กระบวนการนำเสนอและสื่อสารจะถูกนำมาใช้ระหว่างการนำเสนอผลงานของตนเอง กระบวนการพิสูจน์และให้เหตุผลจะถูกนำมาใช้ในการอภิปรายถกเถียงในระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่ม นอกจากนี้การเปิดกว้างสำหรับคำตอบและแนวทางในการแก้ปัญหาทำให้แนวคิดต่าง ๆ ของนักเรียน ได้รับการยอมรับในชั้นเรียน สอดคล้องกับ Inprasit, M (2003) ได้กล่าวว่า วิธีการแบบปลายเปิด (open-ended approach) เป็นวิธีการที่เริ่มด้วยการกระตุ้นให้นักเรียนเผชิญกับปัญหาปลายเปิดเพื่อสร้างคำตอบที่ถูกต้อง หลายคำตอบ ในเชิงของวิธีการสอนนั้น ปัญหาปลายเปิดหนึ่งปัญหาถูกนำเสนอให้นักเรียนเป็น อันดับแรก หลังจากนั้นขั้นตอนต่อไปคือการใช้คำตอบที่ถูกต้องหลายคำตอบเพื่อให้เป็นปัญหา ที่เตรียมประสบการณ์ในการค้นพบสิ่งใหม่บางอย่างใน

ระหว่างกระบวนการแก้ปัญหา ส่งผลให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน และจุดมุ่งหมายของการสอนด้วยวิธีการแบบเปิด คือ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และวิธีการคิดของนักเรียนไปพร้อม ๆ กันในระหว่างกระบวนการแก้ปัญหา

ดังนั้น ในการสอนด้วยวิธีการศึกษาชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้แบบเปิด นักเรียนแต่ละคนจะมีอิสระในการทำกิจกรรมรวมทั้งมีอิสระในการคิดเพื่อความก้าวหน้าในการแก้ปัญหาของตนเอง โดยความก้าวหน้าในการแก้ปัญหานั้นขึ้นอยู่กับความสามารถ ความสนใจ และอารมณ์ของตนเอง

4.2 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การศึกษาชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้แบบเปิด

ผลวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.81$, S.D.=0.170) ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ปริญญาฯ (2557) ผลการวิจัยพบว่าเมื่อนักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดแล้วทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามเกณฑ์ตามกรอบแนวคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด 4 ด้าน คือ 1) ความคิดริเริ่ม (Originality) 2) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) 3) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) อยู่ในระดับดี ส่วนด้านที่ 4) ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) ไม่เกิดเนื่องจากในด้านนี้นักเรียนไม่ได้สร้างหรือผลิตผลงานขึ้นมาใหม่

จากการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด ในรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ศิลปะ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย ผ่านเนื้อหาหม่อมมอทางศิลปะ(ทัศนศิลป์) จึงได้พบว่านักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการคิดสร้างสรรค์ในผลงานด้วยตนเอง ใช้จินตนาการในการประกอบรูปร่างต่าง ๆ ของตนเอง อีกทั้งสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของตนเองเชื่อมต่อเข้ากับการสร้างสรรค์ผลงานได้ ผ่านองค์ความรู้ทางคณิตศาสตร์เรื่องรูปร่าง รูปทรง ในรูปแบบ 2 มิติและ 3 มิติจากการเรียนรู้เรื่องรูปร่าง รูปทรง เพื่อให้เข้าใจความแตกต่างของมิติรวมถึงการเลือกใช้เครื่องมือในการสร้างมิติที่แตกต่างกัน นักเรียนยังสามารถใช้ภาษาเล่าเรื่องราวของกลุ่มตนเองและร้อยเรียงให้เกิดความเข้าใจในชั้นเรียนได้ อีกทั้งนักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน ได้สรุปแนวคิดร่วมกันบนกระดาน และนักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองโดยใช้การศึกษาชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้แบบเปิดของโรงเรียน ผ่านการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง จึงเป็นเรียนรู้เกี่ยวกับบริบทของพื้นที่ที่มีความแตกต่างเข้าด้วยกันโดยการแบ่งปันความคิด เหตุผล คุณค่า สุนทรีย์ในแนวคิดของนักเรียนให้แก่ผู้อื่น ผ่านการสร้างสรรค์งานศิลปะ เพื่อการความเข้าใจระหว่างผลงานและสุนทรีย์ของเพื่อนร่วมชั้นเรียน อีกทั้งสามารถยอมรับและเห็นคุณค่าของความคิดสร้างสรรค์ที่มีความแตกต่างจากตนเองได้ โดยสื่อสารผ่านผลของศิลปะของตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองกุยวิทยาคาร ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2563 จำนวน 7 คน ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

จากการใช้การศึกษาชั้นเรียนและวิธีการเรียนแบบเปิด ทำให้ผู้วิจัยพบว่า กระบวนการคิดในการสร้างสรรค์ผลงานและในส่วนของแก้ไขสถานการณ์ปัญหาของนักเรียนมักจะมาจากการที่นักเรียนได้มีการนำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับจินตนาการของตนเองร่วมกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในมุมมองที่หลากหลายภายในชั้นเรียน อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงและเรียนรู้กับประสบการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเป็นลำดับขั้นตอนซึ่งมาจากการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อที่จะสร้างสรรค์ผลงานและหาคำตอบจากสถานการณ์รูปแบบต่าง ๆ ในแผนการเรียนรู้ที่ทีมการศึกษาชั้นเรียนสร้างขึ้น ซึ่งผลงานของนักเรียนได้สะท้อนออกมาจากคำสั่งและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการสะท้อนผลและปรับปรุงทุก ๆ ครั้งจากทีมการศึกษาชั้นเรียน นั่นคือ การที่นักเรียนสามารถบอกวิธีการสร้างสรรค์ผลงานของตนเองและสามารถอธิบายรายละเอียดของผลงานตนเองต่อครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้ ซึ่งปกติแล้วนักเรียนหลายคนจะไม่กล้าแสดงออก แต่เนื่องด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบเปิดนั้นทำให้นักเรียนมีความกล้าที่จะคิดและกล้าแสดงความคิดเห็นและพร้อมจะแสดงออกอย่างเหมาะสมและมั่นใจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการที่นักเรียนมีความสุขและสนุกกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ลงมือทำทุกกิจกรรมทุกขั้นตอนด้วยตนเองและนักเรียนนั้นยังสามารถแสดงพฤติกรรมได้อย่างโดดเด่นอีกด้วย ซึ่งพบว่าในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียน นักเรียนรู้จักวิธีการอธิบายขั้นตอนต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน อีกทั้งแสดงความคิดเห็นเมื่อรู้สึกว่าการตอบของตนเองนั้นต่างจากเพื่อน จึงเกิดการอภิปรายกันในชั้นเรียน ในการแสดงความคิดเห็นต่อผลงานนักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายนำมาซึ่งการบันทึกแนวคิดลงบนกระดานดำของครูผู้สอน เพื่อใช้เชื่อมโยงสรุปประเด็นการเรียนรู้ในชั้นเรียนวันนั้นและยังเป็นหลักฐานทางความคิดที่ทีมการศึกษาชั้นเรียนได้ร่วมกันสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อชี้จุดเด่นและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในคาบต่อไป

สรุปได้ว่า ในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้มีการจัดการเรียนโดยการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการเรียนแบบเปิดนั้นสามารถทำให้นักเรียนกล้าที่จะคิดและกล้าที่จะแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์และสำหรับการสอนในเนื้อหาที่มุ่งเน้นที่จะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงสามารถนำวิธีการแบบเปิดนี้มาปรับใช้ได้อย่างดีและรวมไปถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึที่ต้องใช้จินตนาการเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนนั้นเกิดความคิด กล้าพูด และกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล อีกทั้งนักเรียนสามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียนนั้นไม่ได้ช่วยให้ทราบถึงกระบวนการคิดในการแก้ปัญหาเพียงอย่างเดียวแต่ยังสามารถที่จะช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับตัวเพื่อที่จะให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน

ขณะที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละคาบแม้กระทั่งในการศึกษาความคิดของนักเรียนก็เช่นกัน ซึ่งจะทำให้ครูผู้สอนได้รู้ถึงวิธีคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียนว่าเป็นอย่างไรและสามารถนำวิธีคิดของนักเรียนแต่ละคนที่แสดงความคิดเห็นได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในคาบนั้นไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโอกาสต่อไปได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า การใช้วิธีการศึกษาชั้นเรียนและวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเปิด นั้นสามารถทำให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ และการอธิบายผลงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมในชั้นเรียนและทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาเพื่อปรับใช้ในสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถทำให้ครูผู้สอนได้เรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมไปถึงการนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโอกาสต่อไปอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

5.1 การสร้างสถานการณ์ปัญหา หรือ คำสั่ง เป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญและทีมการศึกษาชั้นเรียนจะต้องช่วยกันระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้สถานการณ์ปัญหาที่เหมาะสม ก่อนนำไปใช้จริงกับนักเรียน เพราะคำถามนั้นเปรียบเสมือนกับเข็มทิศในการนำทางนักเรียนไปสู่ความเข้าใจในเนื้อหาผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ

5.2 ในช่วงชั้นการสอน การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตอบคำถาม และอธิบายแนวคิดของตนเองเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้ครูผู้สอนได้รับรู้และเข้าใจในความคิดของนักเรียนในขณะนั้นและสามารถนำแนวคิดของนักเรียนที่เกิดขึ้นสามารถนำไปปรับใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไปได้ยิ่งขึ้น

5.3 การสรุปความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละกิจกรรมนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนจะต้องสรุปผลและประมวลความรู้จากสถานการณ์ที่เตรียมไว้ประกอบกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนมาเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาให้นักเรียนเพื่อทบทวนความเข้าใจร่วมในชั้นเรียนอีกครั้งก่อนหมดชั่วโมง

References

- Dewey, J. (1963). *Experience and Education*. The Kappa Delta Pi Lecture Series. New York Macmillan.
- Guilford, J. P. (1967). Creativity: Yesterday, today, and tomorrow. *The Journal of Creative Behavior*, 1(1), 3–14.
- Inprasit, M. (2003). *Documents for teacher training*. Khon Kaen : Khon Kaen University.
- Ministry of Education. (2008). *Basic Education Core Curriculum 2008*. Bangkok: Ministry of Education.
- Munkham, S. (2004). *Strategy-Teaching Applied Thinking*. Bangkok : Parbpim.
- Naen-Udon, S. (2007). *Development of learning activities by using an open approach in Thai language learning group. Grade 6, Ban Bueng Niam Bueng Khian School, academic year 2007*. Khon Kaen : Khon Kaen University.
- Puttachak, K. (2010). *Factors Influencing the Performance of Personnel in Schools Providing Teaching for Students with Disabilities. and underprivileged students in Ubon Ratchathani Province, Yasothon Province, Amnat Charoen Province and Sisaket Province under the Office of Special Education Administration Office of the Basic Education Commission*. Ubon Ratchathani Rajabhat : Ubon Ratchathani Rajabhat University.
- Sawada, T. (1997). *Developing Lesson Plans*. In: J. Becker, & S. Shimada (Eds.), *The Open-Ended Approach: A New Proposal for Teaching Mathematics* (pp. 1-9). Reston, VA: National Council of Teachers of Mathematics.